

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gl. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Postava o bagatelnem postopanju na papirji in pa v djanji.

Izviren dopis od Drave. M. R. . . . č.

Vsak človek, ki mu niso po godu tožbinski stroški naših veliko računajočih odvetnikov, je bil vesel, ko je 1. okt. 1873. stopila v veljavnost postava o bagatelnem postopanju, ker po tej postavi se zamore izogniti velikim stroškom, ki jih odvetnik tudi pri najmanjši pravdi in pri najmanjšem znesku zasluži.

Postava je tedaj koristna, posebno pri manjših tožbah, in to radi manjših stroškov. Če je najmanjšo pravdo odvetnik izpeljeval, je že pri obravnavi (Tagsatzung) bilo do 20 gl. stroškov; če je pa tožba trajala do 3 mesece, je že bilo do 50 gl. stroškov in tako je tedaj pri tožbah manjših zneskov bilo včasih po dvakrat več stroškov, kakor je bila vsa reč vredna. Tukaj je bil na dobičku le odvetnik, ki si je prav lep znesek zaslužil. — Nova postava o bagatelnem postopanju pa je temu v okom prišla, da ni potrebno vsega doktorjem izročevati, ampak da se tožbe tudi brez odvetnikov in z malimi stroški pri sodnji izpeljujejo. — Te tožbe so ravno tako gotove in sigurne, kakor če tožbo odvetnik izpeljuje in radi manjših stroškov smo mislili, da bo vsak raji po tej postavi tožil, kakor pa da bi svojega bližnjega po odvetnikih nadlegoval ter mu strašanskih stroškov napravljaj. Tako smo si dobroto nove postave domišljevali — toda v djanji se kaže vse drugače.

Večkrat je pisatelj teh vrstic bil pri sodnjah, ko je kdo hotel po tej postavi tožiti; toda tožnik se je moral vrniti, opravil pa ni ničesar, ker mu sodnik ni voljen bil, tožbe prevzeti zadelo se: „ta reč je čisto zmotana, in jaz nje ne morem prevzeti; idite k doktorju“. Slučajno sem bil tudi že pri bagatelnih obravnavah in čuditi sem se moral obnašanju sodnikovemu. — Pri obravnavi so se stranke nekoliko iz hudega in malo glasneje razgovarjale, kakor navadno in sodnik njih izpodi iz kancelije rekoč: Idite k doktorju, pa tam „šrajate“ jaz ne nucam tega „kšera“. —

Pri drugej priliki sem bil pri obravnavi, in sodniku se je čisto mala tožbica nekoliko zavozljana zdela, radi česar bi bilo malo več dela in pisanja. — Ko so se stranke malo časa razgovarjale, se sodnik tega naveliča in zadere: „te tožbinge jaz ne morem „ausflutrat“, ker se čisto nič ne „auskenam“ iz vaših guč; idite k doktorju in naj vam on tožbingo „šriflil“ napravi. Tako! Sedaj pa Bog pomagaj! Samo doktor, vse doktor; kam pa bomo šli, če bo tako? Toda lahko si domislimo, kako da je. Pri bagatelnih tožbah ima namreč sodnik več dela, kakor pri tožbah, ki jih doktorji izpeljujejo. Pri bagatelnih tožbah se mora tožnik k zapisniku (Protokoll) vzeti, a doktor tožbo že pisano vloži. Pri obravnavah bagatelnih tožeb ima sodnik obe stranki, a pri doktorskih tožbah samo edno ali pa nobene, če ima vsaka stranka svojega doktorja. Samo radi večjega dela se tedaj te tožbe pri sodnjah ne izpeljujejo. To pa stori, da postave o bagatelnem postopanju naše ljudstvo ne rabi, in odvetniki imajo ravno toliko dela in zaslužka, kakor prej, ko še te postave ni bilo. — Kdo si upa po tej postavi tožiti, če mu marsikateri sodnik takoj vrata odpre in odpravi? — Bog me nikdo. — Toda ne opustimo te postave, rabimo njo, pri vsakej priliki! Ne tlačimo naših ljudi po odvetniku, ampak držimo se postave, ki je navlašče za nas od cesarja dana. — Kaj nam hasnuje, če odvetnik pri mali tožbici velik zaslužek ima? Delajmo v svojih pravadah tedaj, če le mogoče, tako, da bližnjemu ne škodujemo z velikimi stroški, ampak gledajmo, da se reč na male stroške poravna! Tega se držimo, rajaki slovenski!

Cerkvene zadeve.

Kako Prusi po postavah cerkveno svobodo davijo?

„Imamo postavo in po tej postavi mora umreti“, tako so nekdanji Judje kričali pred Pilatom, da bi njim usmrtil Sina božjega. Enako postopajo lutrovski Prusi s sv. Cerkvijo. Kujejo postave, po katerih njej jemljejo vse svobodno gi-

banje, da bi njo s paragrafi zvezali, zadušili in brz uničili. Takih postav imajo uže mnogo. Imenujejo njih: majnikove postave, ker so njih meseca maja 1873. prvič razglasili.

Prva izmed njih daja vladi pravico, potrjevati cerkvene službenika, od kaplana do korarja. Kdor ni potrjen od višjega predsednika, (toliko, kakor pri nas deželni namestnik) ta ne sme nastopiti nobene cerkvene službe, sicer bo kaznovan on, škof ali obadva.

Na dalje zamore višji predsednik ugovarjati zoper vsakega duhovnika, ki prosi za kako cerkveno službo, in sicer tudi iz sledečih uzrokov: če je dotični duhoven ud velikega katoliškega društva Mongunškega, če je ud družbe Jezusovega srca, če je bil govornik v kakem katoliško-političnem društvu, urednik ali dopisatelj kakega katoliškega lista, ali če je kdo javno izpovedal, da hoče svojemu škofu in papežu biti vselej zvest. . . Takih cerkvenih službenikov ne trpi pruska postava. Če njih pa škof vendar nastavi, bo ta ostro kaznovan. Vsled tega mora škof pridne duhovnike za dveri stavljati, nemarnim in nesposobnim pa najboljše službe dajati, če neče kaznovan biti in mesta praznega pustiti. Kajti tega storiti po postavi tudi ne sme. Postava veleva škofa kazniti, če ob določenem času na prazno faro itd. ne postavi župnika itd., ki je višjemu predsedniku všeč. Če pa kazen nič ne pomaga, potem mora višji predsednik, ki je večjidel lutovec, sklicati farmane, da si sami volijo svojega župnika. No, to je res narobe svet, ovce bi si naj odbirale pastirja, sinovi očeta!

Konečno še veljeva postava, da ne sme škof ugovarjati zoper nobenega duhovna, katerega so si srenje po gori omenjenem načinu izvolile. Tu ne velja nobena škofova pritožba, ko bi izvoljenec tudi zelo nesposoben bil za cerkveno službo. Škof bi naj pobral in na svetem mestu trpel vsako smet, katera bi po višjem predsedniku pripazila do cerkvene službe. Postava hoče škofa siliti, da prizna za pastirje tudi grde najemnike. Tega pa ne stori noben škof, sicer bi sam postal najemnik in zvitim liberalcem sv. vero in Cerkev rušiti pomagal po ničvrednih, večjidel krivoverskih najemnikih. Ker tega pruski škofi ne storijo, zato so zaporedom — zaprti. Tako davijo Prusi po postavah cerkveno svobodo!

Največje veselje imajo liberalci, če se njim posreči uničiti kak krščansk spomenik. Tako so v Mariboru pred nekoliko leti podrli steber s podobo sv. Florijana, češ, da ga ne potrebujejo več, ker imajo: feuerwehr. V Graecu so te dni podrli steber s podobo sv. Trojice, ki je bil postavljen l. 1680. v zahvalo, da je Bog mesto varoval pomora. Blizo 200 let je steber stal. Vsako leto se je obhajala do njega slovesna procesija. Leta 1857. so pobožni Gračani darovali 10.905 fl. za ponovljenje in sedaj ga je dal graški „pürgermajster“ naglo, celo po noči, podreti, ker se je

ugovora škofovega bal. Sedaj so škof res pri namestnji ugovarjali — a steber uže leži na tleh. V Celovcu pa so tamošnji liberalci se jezili, da se enemu trgu pravi: trg sv. Duha. Tega liberalci niso mogli strpeti. Zato so brz zapovedali in na plehnatih ploščicah ob ogljih naznanili, da se trg za naprej imenuje: Staudach-Platz. Tako! Sv. Duha liberalci v Celovcu nečejo! Res, obžalovanja vredna slepota!

Neki liberalni farmani z liberalnim učiteljem vred so zavolj neke prenagle besede o novi šoli tožili svojega provizorja in edinega dušnega pastirja v Wienu, visoko v planinah nad Ivnikom (Eibswald), — J. Fluherja. Sodnija ga je obsodila na 4 mesece v ječo. No, med take farmane menda ne bodo duhovniki posebno silili!!

Sv. misijon se je začel 7. t. m. obhajati v v prostorni cerkvi sv. Barbare pod Mariborom. Udeležuje se ga mnogo pobožnikov iz domače in sosednih župnij. Voditelji so čč. oo. Lazaristi celjski.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravnail, po katerih gre pri izrejevanji svinj se ravnati.

IV.

M. Drevesni sadeži se kot svinjska piča vse premalo obrajtajo in vendar so pametno obrnjeni, zlasti pri pitanju, velike koristi. V prvo vrsto spada želod, ki je bil v prejšnjih časih, ko je v naših krajih še veliko več hrastja rastlo, glavni del pitavne hrane. Z želodom in žirom dandanašnji na Ogerskem in Sedmogračkem najbolj svinje pitajo. Živali se tam zaganjajo v razširjene gozde in se pod milim nebom po želodu in bukovim žirom v nedolgem času do dobrega opitajo. Na svinjo se rajta po 36 mecnov želoda in po 27 mecnov bukovega žira.

Kar se redivne moči tiče, je želodu zelo podoben divji kostanj. Kdor ga živalim v hlevu poklada, ta ga mora prej zdrobiti in popariti. Kdor hoče te drevesne sadeže za zimo hraniti, jih mora posušiti, sicer med kožo in jedrom splešniijo in dober okus in redivno moč zgubijo.

Kedar se svinjam veliko vodene in mlakovne hrane poklada, takrat je želod in divji kostanj kot postranska klaja vse priporoče vreden. Ima namreč veliko čreslovine v sebi in ta je svinjam prava zdravilna hrana. Kedar odstavljeni prasci za drisko zbolijo, jim želodova ali kostanjeva moka, drugi hrani v razmeri primešana, dobro služi in drisko v malih dneh odpravi.

Razni fabriški ostanki v obče niso zdravju tako koristni, kakor navadni poljski pridelki; vendar pa se mora sedanji čas njih poraba za svinjsko klajo v poštev jemati.

Lanena prga, ki ima veliko beljakovine v sebi (28—30%) se navadno svinjam le redko